

INFORMARE
ACTE NORMATIVE ADOPTATE CU INCIDENȚĂ ÎN MATERIA
DREPTURILOR CETĂȚENILOR

11 iulie 2022

v Ordinul ministrul educației nr. 4143/2022 pentru aprobarea Standardelor privind materialele de predare-învățare în educația timpurie și a Normativului de dotare minimală pentru serviciile de educație timpurie a copiilor de la naștere la 6 ani, publicat în Monitorul Oficial 690/11.07.2022

Art. 1

Se aprobă Standardele privind materialele de predare-învățare în educația timpurie, cuprinse în anexa nr. 1 care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2

Se aprobă Normativul de dotare minimală pentru serviciile de educație timpurie a copiilor de la naștere la 6 ani, prevăzut în anexa nr. 2 care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 3

La data intrării în vigoare a prezentului ordin se abrogă Ordinul ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului nr. 3.850/2010^{*)} pentru aprobarea Standardelor privind materialele de predare-învățare în educația timpurie și Normativului de dotare minimală pentru serviciile de educație timpurie a copiilor de la 3 la 6/7 ani.

^{*)} Ordinul ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului nr. 3.850/2010 nu a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 4

Direcția generală pentru implementarea proiectului "România Educată", Direcția generală învățământ preuniversitar, Direcția generală minorități și relația cu Parlamentul, Direcția generală dezvoltare patrimoniu, inspectoratele școlare, precum și conducerile unităților de învățământ preuniversitar duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

ANEXA nr. 1:

STANDARDE privind materialele de predare-învățare în educația timpurie

(1) Argumentele privind necesitatea elaborării unui set de standarde privind materialele de predare-învățare în educația timpurie vizează următoarele aspecte:

- În România, Agenția Română pentru Asigurarea Calității în Învățământul Preuniversitar (*ARACIP*) este instituția responsabilă cu acreditarea și evaluarea calității educației în instituțiile de învățământ preuniversitar, pe baza unor proceduri și documente specifice.

- În privința calității programelor de educație timpurie constatăm existența Standardelor de autorizare de funcționare provizorie și a standardelor de acreditare și de evaluare externă periodică în învățământul preuniversitar, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 994/2020, cu modificările ulterioare.

- Dată fiind specificitatea perioadei timpurii și caracteristicile deosebite ale predării și învățării în această etapă a vieții, s-a impus nevoia dezvoltării unor standarde specifice. Astfel, în 2010, în cadrul Programului de educație timpurie incluzivă (*PETI*), parte a Proiectului pentru incluziune socială (*PIS*),

cofinanțat de Banca Mondială și Guvernul României și implementat de Ministerul Educației prin Unitatea de management a proiectelor cu finanțare externă, s-au elaborat pentru prima dată standardele specifice privind materialele de predare-învățare în educația timpurie (nivel preșcolar). Însă nivelul de vârstă antepreșcolar la acea dată rămânea neacoperit, deoarece abia odată cu Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, este promovat conceptul de educație timpurie în România, cu cele două niveluri: educație timpurie antepreșcolară și învățământ preșcolar.

- În 2019 a fost elaborat un nou curriculum pentru educația timpurie (pentru copiii de la naștere la 6 ani), un curriculum unitar care se fundamentează pe un set de finalități formulate în documentul de politici educaționale "Reperete fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie" [RFIDT, aprobat prin Ordinul ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului nr. 3.851/2010*]). Acest document reprezintă un set de enunțuri care reflectă așteptările privind ceea ce ar trebui copiii să știe și să fie capabili să facă. Conform documentului menționat, finalitățile educației timpurii au în vedere o abordare holistică, vizând cele cinci domenii ale dezvoltării copilului:

*) Ordinul ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului nr. 3.851/2010 nu a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I.

a) dezvoltarea fizică, sănătate și igienă personală;

b) dezvoltarea socioemoțională;

c) dezvoltarea cognitivă și cunoașterea lumii;

d) dezvoltarea limbajului, a comunicării și a premiselor citirii și scrierii;

e) capacități și atitudini în învățare.

- Notele definitorii ale noului curriculum pentru educația timpurie sunt:

a) centrarea procesului educațional asupra copilului, prin abordarea curriculumului din perspectiva dezvoltării globale;

b) diversificarea experiențelor de învățare ale preșcolarului prin includerea activităților pe domenii experiențiale, alături de jocuri și activități alese, completate de activități pentru dezvoltare personală, precum rutinele și tranzițiile;

c) amenajarea mediului educațional, incluzând centre de activitate/interes: Bibliotecă, Joc de rol, Științe, Construcții, Artă etc.;

d) structurarea curriculumului în jurul a 6 teme integratoare (Cine sunt/suntem?, Când, cum și de ce se întâmplă? Cum este, a fost și va fi aici pe Pământ? Cine și cum planifică/organizează o activitate? Cum exprimăm ceea ce simțim? Ce și cum vrem să fim?).

- Noul curriculum aduce în atenția cadrelor didactice materiale noi, dar mai ales necesitatea valorificării materialelor existente în sala de grupă prin crearea unor oportunități de învățare, prin utilizarea metodelor activ-participative variate, complexe.

- Elaborarea, în perioada recentă, a unor documente de politică educațională privind educația timpurie (Curriculumul pentru educația timpurie, aprobat prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 4.694/2019, și Metodologia de organizare și funcționare a creșelor și a altor unități de educație timpurie antepreșcolară, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 566/2022) aduce în atenție necesitatea de a corela aceste documente cu standardele care vizează aceeași perioadă de vârstă, care au drept rol îmbunătățirea calității serviciilor educaționale în perioada copilăriei timpurii, pentru a

contribui la crearea unui sistem coerent de documente de politică educațională privind educația copilului de până la 6 ani.

Principiile care stau la baza elaborării Standardelor privind materialele de predare-învățare în educația timpurie au fundamentat și elaborarea actualului Curriculum pentru educația timpurie și cuprind:

- abordarea holistică a dezvoltării copilului, vizând dezvoltarea fizică și a sănătății, dezvoltarea limbajului și a comunicării, dezvoltarea cognitivă, dezvoltarea socioemoțională și a capacităților și atitudinilor în învățare;
- educația centrată pe copil și pe dezvoltarea globală în contextul interacțiunii cu mediul;
- respectarea și adecvarea la particularitățile de vârstă ale copilului;
- promovarea incluziunii sociale;
- centrarea pe nevoile familiilor în scopul creării unui parteneriat strâns cu familia, incluzând participarea părinților la organizarea și desfășurarea activităților;
- valorificarea principiilor învățării autentice, semnificative;
- respectarea coerenței și continuității curriculumului pentru educația timpurie pentru copiii cu vârsta cuprinsă în întreg intervalul de la naștere la 6 ani;
- respectarea coerenței și continuității cu curriculumul pentru învățământul primar.

La aceste principii se adaugă câteva condiții de bază pentru elaborarea Standardelor privind materialele de predare-învățare în educația timpurie, și anume:

- stimularea dezvoltării globale a copiilor în toate domeniile menționate în curriculumul pentru educația timpurie;
- adecvarea la particularitățile de vârstă ale copiilor și la specificul învățării la copilul mic prin joc, explorare, experimentare și mișcare;
- promovarea sănătății, securității și igienei copilului;
- respectarea principiilor științifice privind conceperea și folosirea materialelor în educația copilului mic;
- reflectarea conștientizării dimensiunii de gen;
- reflectarea multiculturalității la nivelul grupei de copii.

Printre materialele consultate în elaborarea Standardelor privind materialele de predare-învățare în educația timpurie se numără și:

- Standardele europene care reglementează siguranța locurilor de joacă pentru copii - instalarea, operarea, întreținerea, inspecția locurilor de joacă pentru copii (Standardele europene SR EN 1176 și SR EN 1177);
- Standarde privind materialele de predare-învățare în educația timpurie și Normativ de dotare minimală pentru învățământul preșcolar, MECT, București, 2010;
- A Quality Framework for Early Childhood Education and Care - Raportul Grupului de lucru pentru educație și îngrijire timpurie de la nivelul Comisiei Europene (2014);
- Recomandarea Consiliului privind sisteme de înaltă calitate de educație și îngrijire a copiilor preșcolari (mai 2018).

(2) Domenii ale standardelor privind materialele de predare-învățare

1. Stimularea dezvoltării globale a copilului

1.1. Dezvoltarea fizică, a sănătății și igienei

Nivel antepreșcolar (de la naștere la 3 ani)

Standard:	Indicatori:
1.1.1. Folosirea materialelor pentru exersarea motricității grosiere	1.1.1.1. Spațiul interior al creșei cuprinde materiale și echipamente pentru exersarea unor deprinderi motrice de bază (mers, săritură, cățărare, târâre), precum: covorașe cu trasee pentru mers, traseu echilibru din plastic/cauciuc, saltele, tunel textil/plastic, set târâre (rampă, scară, val), tobogan din burete, balansoar din plastic sau burete, popice.
	1.1.1.2. Spațiul exterior al unității de educație timpurie antepreșcolară este amenajat în vederea exersării deprinderilor motrice de bază (alergare, săritură, mers, cățărare, târâre) prin intermediul echipamentelor precum: tobogan, tunel, căsuță picnic, bazin transparent pentru nisip și apă, minicoș de baschet, set pentru schi de vară, balansoar, parașută, saci pentru sărit etc.
	1.1.1.3. Există spații amenajate în interior sau exterior pentru inițierea și practicarea unor jocuri sportive de echipă și exersarea unor deprinderi motrice specifice (aruncarea, prinderea): minipiscină cu bile, minicoș de baschet, panou pentru aruncarea la țintă, conuri de plastic și inele sau joc de aruncare cu inele.
	1.1.1.4. Există obiecte pentru exersarea coordonării, aruncării - prinderii (mingi de dimensiuni variate, săculeți cu nisip/granule, țintă), atât în spațiul interior, cât și în cel exterior.
	1.1.1.5. Spațiul unității de educație timpurie antepreșcolară este amenajat cu culoare, trasee în care copiii (grupa mare a unității de educație timpurie antepreșcolară) folosesc triciclete, trotinete, indicatoare rutiere (zebra).
	1.1.1.6. Cadrele didactice și copiii au la dispoziție unelte adecvate pentru amenajarea, îngrijirea spațiului verde din curtea creșei: lopată pentru nisip, greblă, stropitoare.
1.1.2. Folosirea materialelor pentru exersarea motricității fine	1.1.2.1. Materialele educaționale puse la dispoziția copiilor promovează exersarea manualității și a coordonării oculomotorii: jucării zornăitoare, turnuri de tip Montessori, puzzle cu mâner, puzzle magnetic, incastro, mașinuțe, rampă, jocuri de îndemânare pentru introducerea și scoaterea unor obiecte, telefon de jucărie cu butoane.

	<p>1.1.2.2. Materialele educaționale puse la dispoziție pot fi utilizate pentru activități din domeniul experiențial estetic și creativ. Ele pot include: plastilină/lut, pastă de modelat, cocă, paletă pentru pictură, tempera, acuarele pentru lemn, carton, hârtie, precum și instrumente de lucru specifice: creioane colorate, pensule de diferite mărimi, grosimi, bureți pentru amprentare, ștampile.</p>
<p>1.1.3. Utilizarea materialelor în scopul dezvoltării senzorio-motorii</p>	<p>1.1.3.1. Dezvoltarea senzorio-motorie a copiilor este stimulată prin amenajarea în sala de grupă sau în spațiul din aer liber a unui centru de interes/activitate "Nisip și apă", utilizând o masă/cuvă pentru apă și una pentru nisip.</p>
	<p>1.1.3.2. Centrul "Nisip și apă" pune la dispoziție o diversitate de materiale care stimulează senzorio-motor copiii, ca de pildă: seturi de jucării tradiționale pentru nisip (găleată, lopată, greblă, sită, forme), jucării plutitoare, pâlnii, forme de plastic pentru amprentare în nisip, pahare gradate; figurine și mașinuțe etc.</p>
	<p>1.1.3.3. Sunt puse la dispoziția copiilor materiale educaționale care stimulează auzul muzical de tipul: triunghiu, tobe, clopoței, tamburină, pianină, xilofon, alături de jucării muzicale realizate de/cu copiii: sunători, recipienti cu cuburi/mărgele mari de diferite mărimi, umplute inegal, închise ermetic.</p>
	<p>1.1.3.4. Jocurile și activitățile copiilor sunt însoțite zilnic de muzică, prin existența în sala de grupă a înregistrărilor cu muzică pentru copii, populară (specifică diferitelor regiuni geografice sau diferitelor etnii) și clasică, colinde, sunete din natură etc.</p>
	<p>1.1.3.5. Copiii dispun de materiale necesare în momentele de exerciții fizice zilnice, însoțite de jocuri de mișcare, cu utilizarea de panglici, eșarfe. Este indicată și existența unei oglinzi de plastic unde copilul se poate identifica.</p>
	<p>1.1.3.6. Pentru facilitarea experiențelor tactil-kinestezice sunt puse la dispoziția copiilor cărți cu pagini reprezentând texturi diferite (moale, aspru, lucios) și se pot folosi mingi perceptibile.</p>
<p>1.1.4. Utilizarea materialelor pentru promovarea sănătății, nutriției, igienei și îngrijirii personale</p>	<p>1.1.4.1. Cadrele didactice pun la dispoziția copiilor o varietate de materiale educaționale și cărți pentru a consolida informațiile și practicile sănătoase (cărți cu imagini despre sănătate, jucării specifice gătitului pentru centrul "Colțul căsuței"/"Joc de rol", Piramida alimentelor).</p>
	<p>1.1.4.2. În cadrul activităților din domeniul experiențial "Om și Societate", copiii desfășoară activități de gătit, cu respectarea</p>

	regulilor de igienă, folosind procedee de preparare acceptate drept sănătoase și având la dispoziție ingrediente naturale.
	1.1.4.3. Afișe privind regulile de igienă și îngrijire personală sunt expuse în sala de grupă/creșă, atât pentru adulți, cât și pentru copii (imagini și text scurt).
	1.1.4.4. Cadrele didactice utilizează materiale care încorporează informații (semne, simboluri) cu impact asupra sănătății și securității personale în activitățile curente (folosirea centurii de siguranță, simboluri precum "Pericol de electrocutare", respectarea semnificației culorilor semaforului).

Nivel preșcolar (de la 3 la 6 ani)

Standard:	Indicatori:
1.1.1. Folosirea materialelor pentru exersarea motricității grosiere	1.1.1.1. Spațiul interior al grădiniței cuprinde materiale și echipamente pentru exersarea unor deprinderi motrice de bază (mers, săritură, cățărare, târâre), precum: banca pentru mers în echilibru, saltele, spaliere, tunel/tub, scară multifuncțională, discuri pentru echilibrare, set pentru săritura în înălțime, inele, cilindri pentru mers, popice, jaloane.
	1.1.1.2. Spațiul exterior al grădiniței este amenajat în vederea exersării deprinderilor motrice de bază (alergare, săritură, mers, cățărare, târâre) prin intermediul echipamentelor: groapă de nisip, spaliere, tobogane, tunel, trambulină, șotron, coardă.
	1.1.1.3. Există amenajate spații în interior sau exterior pentru inițierea și practicarea unor jocuri sportive de echipă și exersarea unor deprinderi motrice specifice (aruncarea, prinderea): porți de fotbal, coș de baschet, balize, țintă.
	1.1.1.4. Copiii au la dispoziție obiecte pentru exersarea coordonării, aruncării, prinderii (mingi de dimensiuni variate sau discuri zburătoare - Frisbees).
	1.1.1.5. Spațiul exterior și, în măsura în care acest lucru este posibil, spațiul interior al grădiniței sunt amenajate cu culoare, trasee în care copiii folosesc triciclete, biciclete, trotinete, indicatoare rutiere.
	1.1.1.6. Cadrele didactice și copiii au la dispoziție unelte adecvate pentru amenajarea, îngrijirea spațiului în aer liber al grădiniței: greblă, roabă, lopată pentru nisip, stropitoare.

<p>1.1.2. Folosirea materialelor pentru exersarea motricității fine</p>	<p>1.1.2.1. Materialele educaționale puse la dispoziția copiilor promovează exersarea manualității și a coordonării oculomotorii: turnuri de tip Montessori, puzzle cu mâner, puzzle simple, jocuri tip incastro, domino, jocuri tip mozaic, tangram, labirint cu bile, mărgelile pentru înșirare și diferite suporturi pentru șnuruit etc.</p>
<p>1.1.3. Utilizarea materialelor în scopul dezvoltării senzorio-motorii</p>	<p>1.1.2.2. Materialele educaționale puse la dispoziție pot fi utilizate pentru activități din domeniul experiențial estetic și creativ. Ele pot include: lut, plastilină, pastă de modelat, cocă, faianță pentru pictură, sticlă, lemn, pietre, carton, hârtie, precum și instrumente de lucru specifice: cuțite speciale pentru sculptură în lut, daltă, pensule de diferite mărimi, grosimi, bureți pentru amprentare, ștampile.</p> <p>1.1.3.1. Dezvoltarea senzorio-motorie a copiilor este stimulată prin amenajarea în sala de grupă sau în spațiul din aer liber a unui centru de interes/activitate "Nisip și apă", utilizând o masă/cuvă pentru apă și/sau nisip.</p> <p>1.1.3.2. Centrul "Nisip și apă" pune la dispoziție o diversitate de materiale care stimulează senzorio-motor copiii, ca de pildă: seturi de jucării tradiționale pentru nisip (găleată, lopată, greblă, sită, forme), jucării plutitoare, pâlnii, forme pentru amprentare în nisip, ștampile din litere, pipete, pompe de apă, forme de tăiat biscuiți, căni și diferite vase, pahare gradate, figurine din plastic, seturi pentru baloane de săpun, coloranți alimentari, capace de la recipiente de plastic, bețișoare de la înghețată etc.</p> <p>1.1.3.3. Sunt puse la dispoziția copiilor materiale educaționale care stimulează auzul muzical, de tipul: triunghiu, muzicuță, tuburi de ritm, zurgălăi, cinele, castaniete, tobe, clopoței, tamburină, pianină, xilofon, maracas, fluiere care imită cântecele unor păsări, alături de jucării muzicale realizate de/cu copiii: sunători, recipiente cu semințe de diferite mărimi, umplute inegal.</p> <p>1.1.3.4. Jocurile și activitățile copiilor sunt însoțite zilnic de muzică, prin existența în sala de grupă a înregistrărilor cu muzică populară (specifică diferitelor regiuni geografice sau diferitelor etnii) și cultă/clasică, colinde.</p> <p>1.1.3.5. Copiii dispun de materiale necesare în momentele de exerciții fizice zilnice, însoțite de jocuri de mișcare, cu utilizarea de panglici, eșarfe, cercuri.</p> <p>1.1.3.6. Pentru facilitarea experiențelor tactil-kinestezice sunt puse la dispoziția copiilor cărți cu pagini reprezentând texturi diferite (moale, aspru, lucios), materiale precum: bumbac, lână, poliester,</p>

	mătase, aluminiu, plastic, metal etc. și se folosesc discuri perceptibile sau mingi perceptibile.
1.1.4. Utilizarea materialelor pentru promovarea sănătății, nutriției, igienei și îngrijirii personale	1.1.4.1. Cadrele didactice pun la dispoziția copiilor o varietate de materiale educaționale și cărți pentru a consolida informațiile și practicile sănătoase (cărți despre sănătate, jucării specifice gătitului pentru centrul "Colțul căsuței"/"Joc de rol", "Piramida alimentelor").
	1.1.4.2. În cadrul activităților din domeniul experiențial "Om și societate", copiii desfășoară activități de gătit, respectând regulile de igienă, utilizând ingrediente naturale, folosind procedee de preparare acceptate drept sănătoase.
	1.1.4.3. Afișe privind regulile de igienă și îngrijire personală sunt expuse în sala de grupă/grădiniță, atât pentru adulți, cât și pentru copii (imagini și text scurt).
	1.1.4.4. Cadrele didactice utilizează materiale care încorporează informații (semne, simboluri) cu impact asupra sănătății și securității personale în activitățile curente (folosirea centurii de siguranță, simboluri precum "Pericol de electrocutare", respectarea semnificației culorilor semaforului).

1.2. Dezvoltarea limbajului și a comunicării

Nivel antepreșcolar (de la naștere la 3 ani)

Standard:	Indicatori:
1.2.1. Utilizarea materialelor în scopul înțelegerii semnificației limbajului	1.2.1.1. În sala de grupă există un centru numit "Bibliotecă" cu materiale specifice și adaptate vârstei.
	1.2.1.2. Centrul "Bibliotecă" este dotat cu materiale specifice: cărți (din material plastic sau pânză, cu file din carton groase, cărți uriașe și cărți în formatul obișnuit, în funcție de vârsta copiilor din grupă), planșe cu imagini; jocuri pentru dezvoltarea vorbirii; computer; înregistrări cu povești.
	1.2.1.3. În centrul "Bibliotecă" există o varietate de cărți adecvate vârstei antepreșcolare: cărți de povești, cărți de poezii, cărți de ghicitori, cărți cu ferestre pentru descoperire, seturi de planșe cu povești, cărți senzoriale din diverse materiale, cărți cartonate cu sunete, cu diferite tematici.
	1.2.1.4. Copiii au la dispoziție jocuri de comparare (de exemplu, "Spune care e mai mare/mic; moale/tare" etc.), precum și jocuri de tip "Spune ce vezi!", "Spune ce obiect lipsește!".

	1.2.1.5. Copiii au la dispoziție jocuri cu jetoane (cu imagini reprezentând categorii simple: animale, mâncare, haine), jocuri cu sunete și cuvinte.
1.2.2. Utilizarea materialelor în scopul exersării capacității de comunicare	1.2.2.1. În sala de grupă există recuzită pentru jocurile simbolice, dramatizări (paravan mobil pentru minidramatizări, marionete, păpuși de degete, măști etc.), pornind de la textul unei povești sau poezii.
	1.2.2.2. În sala de grupă există afișate regulile ce țin de o comunicare eficientă care favorizează discuții pe marginea acestora (de exemplu: "Ridicăm mâna când vrem să vorbim", "Ne așteptăm rândul", "Avem o poziție corectă", "Suntem prieteni cu toții" etc.).
1.2.3. Utilizarea materialelor în scopul dezvoltării capacității de discriminare fonetică; asocierea sunet-literă	1.2.3.1. Cadrele didactice folosesc cărți cu cântece și poezii pentru dezvoltarea capacității copiilor de discriminare fonetică (de exemplu: poezii cu onomatopee, frământări de limbă etc.)
1.2.4. Utilizarea materialelor în scopul dezvoltării capacității de exprimare corectă din punct de vedere gramatical	1.2.4.1. Copiii au la dispoziție materiale/jocuri pentru stabilirea relațiilor spațiale și a direcției, jocuri cu jetoane pentru exersarea formării de propoziții scurte.
1.2.5. Utilizarea materialelor în scopul dezvoltării progresive a vocabularului	1.2.5.1. Copiii au la dispoziție planșe cu întâmplări ilustrate de tip: "Numește obiectele din imagine" sau jetoane reprezentând categorii de obiecte, animale, plante etc.
1.2.6. Utilizarea materialelor în scopul extinderii interesului pentru carte și citit	1.2.6.1. Cadrul didactic are la dispoziție o diversitate de cărți cartonate, din material textil, cu povești scurte, cărți cu poezii sau cu rime, cărți cu sunete, cărți cu clapete, adecvate vârstei antepreșcolare.
	1.2.6.2. În spațiul bibliotecii există pernuțe, covor, canapea/fotoliu/balansoar care creează o atmosferă plăcută și liniștitoare.
1.2.7. Utilizarea materialelor în scopul conștientizării mesajului vorbit/scris pentru scopuri variate	1.2.7.1. În grupă există materiale ilustrate cu simboluri și imagini în format mare (de exemplu: imagini cu regulile grupei, programul zilei, panou cu aniversări, fotografii cu familia, calendarul naturii cu simbolurile specifice: zilele săptămânii, anotimpurile, vremea etc.).

	1.2.7.2. Copiii au la dispoziție jetoane cu numele și fotografia lor pentru identificarea spațiilor și a obiectelor personale.
	1.2.7.3. Cadrele didactice dispun de materiale care ilustrează cântecele, poeziile, regulile grupei, aspecte ale întâlnirii de dimineață, pentru a le afișa în funcție de activitatea desfășurată și de particularitățile de vârstă ale copiilor.
1.2.8. Utilizarea materialelor pentru încurajarea utilizării unor modalități diferite de comunicare grafică	1.2.8.1. Copiii dispun de o gamă variată de instrumente de scris (creioane colorate, carioci, cretă, ștampile cu diferite simboluri) și variate suporturi de scris (hârtie, carton, caiete cu foaie velină, caiete de desen, masă luminoasă).

Nivel preșcolar (de la 3 la 6 ani)

Standard:	Indicatori:
1.2.1. Utilizarea materialelor în scopul înțelegerii semnificației limbajului	1.2.1.1. În sala de grupă există un centru numit "Bibliotecă" cu materiale specifice vârstei preșcolare (cărți cu diferite grade de dificultate, de ficțiune sau nonficțiune, albume, dicționare cu imagini, jetoane, computer, înregistrări audio, videoproiector etc.).
	1.2.1.2. În sala de grupă există etichete cu denumirea diferitelor colțuri/arii/centre de joacă și/sau a diferitelor obiecte din grupă (majoritatea scrise în prezența copiilor și împreună cu copiii).
	1.2.1.3. În centrul "Bibliotecă" există o varietate de cărți adecvate vârstei preșcolare: cărți de povești și povestiri, cărți de poezii, cărți cu povestiri istorice, cărți de ghicitori, enciclopedii, cărți interactive, cărți cu jocuri, proverbe, zicători, cărți cu datini de sărbători, ziare/reviste pentru copii.
	1.2.1.4. Copiii au la dispoziție seturi cu scrisori/felicitări/invitații/vederi.
	1.2.1.5. Copiii au la dispoziție seturi de planșe cu povești, jocuri cu jetoane reprezentând întâmplări ilustrate din fabule și/sau povești, anotimpuri, meserii, legume și fructe etc.
1.2.2. Utilizarea materialelor în scopul exersării capacității de comunicare	1.2.2.1. În sala de grupă există scenă de teatru mobilă, marionete, păpuși, măști, costume, care încurajează copiii să folosească recuzita pentru jocuri de rol, pornind de la textul unei povești sau poezii.
	1.2.2.2. În sala de grupă există afișate regulile ce țin de o comunicare eficientă care favorizează discuții pe marginea acestora (de exemplu: "Vorbim folosind propoziții complete", "Ne ajustăm tonul vocii", "Ne

	controlăm limbajul corpului", "Gândim înainte să vorbim", "Suntem atenți la efectele produse de cuvintele noastre", "Suntem sensibili cu cei din jur".
1.2.3. Utilizarea materialelor în scopul dezvoltării capacității de discriminare fonetică; asocierea sunet-literă	1.2.3.1. Cadrele didactice utilizează o gamă largă de materiale demonstrative pentru dezvoltarea capacității de discriminare fonetică a copiilor: alfabetar, planșe cu litere, alfabet în imagini, dicționar ilustrat pentru copii, vocabular în imagini, tablă magnetică pentru educatoare/copii, masă luminoasă, jocuri cu litere magnetice, șabloane cu litere, jocuri cu silabe, jocuri de asociere.
	1.2.3.2. Copiii au la dispoziție jocuri cu jetoane de tip: "Să măsurăm cuvintele/propozițiile"/"Să căutăm sunetul"/"Sortăm obiecte, cuvinte după sunetul inițial și final".
1.2.4. Utilizarea materialelor în scopul dezvoltării capacității de exprimare corectă din punct de vedere gramatical	1.2.4.1. Copiii au la dispoziție materiale/jocuri pentru stabilirea relațiilor spațiale și a direcției, jocuri pentru adecvarea adjectivelor, jocuri cu jetoane pentru antonime, omonime, jocuri cu jetoane cu substantive la singular/plural.
1.2.5. Utilizarea materialelor în scopul dezvoltării progresive a vocabularului	1.2.5.1. Copiii au la dispoziție jetoane cu întâmplări ilustrate de tip: "Ce imagine urmează", "Cum rezolvăm problema", "Ce se poate întâmpla mai departe", "Cum putem schimba finalul poveștii" și jetoane reprezentând clase de obiecte (animale, plante, anotimpuri), prin jocuri de tip "Ce nu se potrivește?", "Ce se găsește în interior?".
1.2.6. Utilizarea materialelor în scopul extinderii interesului pentru carte și citit	1.2.6.1. Cadrul didactic are la dispoziție cărți cu imagini, cărți mari, cărți cu text predictibil și repetitiv, trio-puzzle (propoziții din trei cuvinte, citire pe silabe, cuvinte cu rimă) adecvate vârstei preșcolare.
	1.2.6.2. În spațiul destinat centrului Bibliotecă sunt puse la dispoziție materiale care încurajează cititul, precum: cărți adecvate nivelului de începător din literatura română și universală; reviste pentru copii; alfabetul în imagini; cataloage de produse; litere din diverse materiale (de plastic, magnetice), șabloane laminate pentru trasat litere fără ajutor; alfabetare.
	1.2.6.3. În spațiul bibliotecii există pernuțe, covor, șezlong/canapea/baldachin, care creează o atmosferă plăcută, intimă, liniștitoare și comodă.
1.2.7. Utilizarea materialelor în scopul conștientizării mesajului vorbit/scris pentru scopuri variate	1.2.7.1. În clasă există materiale scrise (simboluri, imagini, cuvinte) care conțin mesaje de tipul: stop, intrare, ieșire, spital, grădiniță, școală, stație de autobuz, parcare, imagini cu bune maniere, denumirea centrelor/zonelor/ariilor de activitate, programul zilei.

	1.2.7.2. Copiii au la dispoziție jetoane cu numele lor pentru identificarea spațiilor și a obiectelor personale.
	1.2.7.3. Cadrele didactice dispun de materiale care ilustrează cântecele, poeziile, regulile grupei, aspecte ale întâlnirii de dimineață, pentru a le afișa în funcție de activitățile desfășurate și de particularitățile de vârstă ale copiilor.
1.2.8. Utilizarea materialelor pentru încurajarea utilizării unor modalități diferite de comunicare grafică	1.2.8.1. În sala de grupă există materiale care permit: completarea periodică a jurnalului grupei, încurajarea copiilor să dicteze poveștile inventate, încurajarea copiilor să elaboreze cărți individuale sau în grupuri, ilustrarea rețetelor realizate în grupă (caiete, coli de hârtie/carton, instrumente de scris etc.).
	1.2.8.2. Copiii dispun de o gamă variată de instrumente de scris (creioane negre, creioane colorate, cerate, markere, carioci, cretă, ștampile de cauciuc, computer) și variate suporturi de scris (hârtie, carton, tablă, lemn, masă luminoasă) în toate zonele clasei.

1.3. Dezvoltarea cognitivă

Nivel antepreșcolar (de la naștere la 3 ani)

Standard:	Indicatori:
1.3.1. Utilizarea materialelor în scopul conștientizării relației cauză-efect	1.3.1.1. În sala de grupă se regăsesc materiale care ajută copiii să urmărească și să utilizeze obiecte care cad și care emit sunete când sunt strânse, împinse, lovite, aruncate și care pun în valoare relația cauză-efect; acestea sunt la dispoziția copiilor pentru a le putea manipula.
1.3.2. Utilizarea materialelor în scopul observării, analizei, comparării și evaluării experiențelor, acțiunilor și evenimentelor traversate	1.3.2.1. Materialele existente în sala de grupă facilitează compararea experiențelor și a evenimentelor zilnice (jocuri, fotografii, jetoane care reprezintă experiențe, acțiuni și evenimente din viața cotidiană a copiilor).
1.3.3. Utilizarea materialelor în scopul utilizării experiențelor trecute pentru a construi noi experiențe	1.3.3.1. Copiii au la dispoziție în cadrul activităților tematice jucării diverse și obiecte familiare pe care au văzut cum pot să le utilizeze și cu care interacționează apelând la experiența lor anterioară.
1.3.4. Utilizarea materialelor în scopul găsirii multiplelor răspunsuri/soluții la	1.3.4.1. Copiii au acces la jucării care favorizează atingerea unui scop în timpul utilizării (camioane cu remorcă, căruț pentru păpuși etc.) și jocuri care au mai multe soluții (construcția unui castel pentru un personaj preferat).

întrebări, situații, probleme și provocări	1.3.4.2. În sala de grupă se regăsesc diverse recipiente pentru umplere/golire, cu substanțe aflate în stare lichidă sau solidă, care facilitează rezolvarea unor sarcini/provocări diferite (pahare și căni de dimensiuni mari și mici, boluri de dimensiuni mari și mici, vase de diferite forme etc.).
	1.3.4.3. Copiii au la dispoziție forme mari și mici cu care să construiască, utilizând diferite strategii (trusă cu piese de asamblat, carduri, cuburi de construcție, carduri joc de construcție forme geometrice).
1.3.5. Utilizarea materialelor în vederea însușirii și utilizării de către copii a numerelor și numerației	1.3.5.1. Materialele existente în sala de grupă facilitează utilizarea termenilor "mai mult", "mai puțin", precum și numerația (jucării de cauciuc/textile, cu formă identică, cifre volumetrice de la 1 la 3, jetoane cu cifre și imagini tot pentru intervalul 1-3 etc.).
1.3.6. Utilizarea materialelor în vederea însușirii și utilizării de către copii a cunoștințelor și abilităților de operare cu mărimi, forme, greutate, înălțimi, lungimi, volume, timp	1.3.6.1. În sala de grupă se regăsesc jucării de diverse forme și de două mărimi (mare și mică) (jocuri flexibile pentru forme/mărimi, jocuri de sortare după formă/mărime).
	1.3.6.2. În cadrul jocului cu nisip și apă copiii au la dispoziție materiale pentru a se familiariza cu forma, greutatea, volumul (forme de nisip diverse, recipiente, cântar etc.).
	1.3.6.3. Copiii au la dispoziție instrumente de măsurare pentru jocuri de creație și pentru diferite experimente (cântar, centimetru, riglă, cuburi etc.).
1.3.7. Utilizarea materialelor în vederea identificării și numirii diferitelor forme ale obiectelor	1.3.7.1. Copiii dispun de o gamă variată de jucării care se bazează pe formă (forme geometrice, puzzle-uri cu diferite teme, inclusiv puzzle cu forme geometrice).
1.3.8. Utilizarea materialelor în vederea însușirii de către copii a operațiilor de sortare, seriere, ordonare, grupare, comparare, compunere și descompunere	1.3.8.1. În activitățile care implică lucrul cu cartea, copiii au la dispoziție cărți cu imagini pentru a numi formele, culorile, mărimea.
	1.3.8.2. Copiii dispun de o gamă variată de obiecte pe care le pot sorta după formă, culoare sau mărime: - forme diverse clar evidențiate; - mărime (mică, mare); - culoare (cele 3 culori primare).
	1.3.8.3. Materialele existente în sala de grupă facilitează potrivirea de obiecte la categoriile corespunzătoare (jocuri de sortare).

1.3.9. Utilizarea materialelor pentru dobândirea informațiilor și explorarea mediului înconjurător și a lumii vii	1.3.9.1. Copiii au la dispoziție jucării și obiecte care să îi ajute să exploreze prin toate simțurile în siguranță.
	1.3.9.2. Materiale care să permită realizarea de experimente simple cu instrumente nonstandard pentru a explica diferite fenomene
1.3.10. Utilizarea materialelor pentru observarea și descrierea caracteristicilor Pământului și spațiului	1.3.10.1. În sala de grupă există afișe, panouri, machete, materiale video reprezentând elemente ale spațiului cosmic.
1.3.11. Utilizarea materialelor pentru descoperirea omului ca parte a lumii și ființă socială responsabilă	1.3.11.1. Existența materialelor care facilitează încurajarea copilului în întreținerea unui mediu curat (mătură, făraș, lavete etc.)
	1.3.11.2. Copiii au la dispoziție imagini, mulaje, cărți despre corpul omenesc.

Nivel preșcolar (de la 3 la 6 ani)

Standard:	Indicatori:
1.3.1. Utilizarea materialelor în scopul conștientizării relației cauză-efect	1.3.1.1. Copiii dispun de o gamă variată de instrumente și materiale în vederea realizării de experimente pentru a surprinde relația cauză-efect.
1.3.2. Utilizarea materialelor în scopul observării, analizei, comparării și evaluării experiențelor, acțiunilor și evenimentelor traversate	1.3.2.1. Copiii au la dispoziție jetoane, imagini cu rutinele zilei și jocuri de ordonare a momentelor zilei și a evenimentelor dintr-o perioadă determinată de timp.
	1.3.2.2. Materiale pentru a compara evenimentele și personajele din povești
	1.3.2.3. Materiale diverse pentru a realiza comparații între obiecte, fenomene după diferite criterii, pentru a selecta și grupa obiecte după mai multe criterii concomitent
1.3.3. Utilizarea materialelor în scopul utilizării experiențelor trecute pentru a construi noi experiențe	1.3.3.1. Se vor regăsi materiale diverse în amenajarea zonelor/centrelor de interes (joc de rol, construcții, știință etc.) pentru a facilita organizarea de activități care necesită transferul de informație și experiență, cum ar fi construcția din cuburi a unui castel pe care copilul l-a văzut într-o carte, jocul de-a magazinul, de-a micii exploratori, jocuri simbolice și dramatizări.

1.3.4. Utilizarea materialelor în scopul găsirii multiplelor răspunsuri/soluții la întrebări, situații, probleme și provocări	1.3.4.1. În sala de grupă se regăsesc materiale și jucării care să le permită copiilor să desfășoare jocuri care solicită mai multe soluții (construcția unui castel pentru un personaj preferat, utilizarea unui camion pentru transportarea cuburilor, ținerea corectă a lingurii pentru a ajunge la mâncare etc.).
	1.3.4.2. În sala de grupă se regăsesc diverse recipiente pe care copiii să încerce să le umple/să le golească cu substanțe aflate în stare lichidă sau solidă, rezolvând diferite sarcini și provocări (eprubete, vase gradate, pahare de diferite dimensiuni).
1.3.5. Utilizarea materialelor în vederea însușirii și utilizării de către copii a numerelor și numerației	1.3.5.1. Materialele existente în sala de grupă promovează explorarea numerelor și a numerației prin modalități adecvate vârstei copiilor, prin existența materialului distributiv pentru asocierea numărului cu cantitatea, imagini ale cifrelor, cifre din diverse materiale, utilizarea materialului distributiv pentru crearea de șiruri numerice (obiecte de dimensiuni mici), existența cărților și a puzzle-urilor cu numere.
	1.3.5.2. Copiii au la dispoziție materiale și jucării care să încurajeze utilizarea de numere în jocurile simbolice și care să necesite estimări de cantitate (la magazin - inventarul produselor, la farmacie - numărul pastilelor, la cofetărie - așezarea produselor și a ustensilelor etc.).
	1.3.5.3. Copiii au la dispoziție materiale pentru însușirea operațiilor matematice de adunare și scădere cu o unitate: numărători, scară numerică, tablă magnetică, cifre magnetice, panou cu buzunare pentru scara numerică, jocuri cu jetoane sau cifre, semne matematice pentru ilustrarea operațiilor matematice (-, +, d, e), degete numărătoare.
1.3.6. Utilizarea materialelor în vederea însușirii și utilizării de către copii a cunoștințelor și abilităților de operare cu mărimi, forme, greutate, înălțimi, lungimi, volume, timp	1.3.6.1. În sala de grupă copiii au acces la materiale reprezentând forme geometrice, precum: trusă cu forme geometrice (cerc, pătrat, triunghi, dreptunghi, diferențiate pe baza criteriilor mărime/grosime/culoare).
	1.3.6.2. Cadrele didactice pun la dispoziția copiilor instrumente de măsură și materiale convenționale și neconvenționale pentru a realiza măsurători: cub unitate, riglă, centimetru, ruletă, recipiente - pahare, pipete, eprubete, recipiente gradate, cântar, balanță, greutate.
	1.3.6.3. Sala de grupă este dotată cu calendarul naturii, ceas, clepsidră.

1.3.7. Utilizarea materialelor în vederea identificării și numirii diferitelor forme ale obiectelor	1.3.7.1. În sala de grupă se regăsesc obiecte de utilitate cotidiană pentru identificarea și compararea formelor.
	1.3.7.2. Existența materialelor pentru a realiza sarcini în care copiii să utilizeze formele pentru a realiza construcții sau modele artistice
	1.3.7.3. La centrul "Nisip și apă" copiii au la dispoziție o gamă largă și variată de forme.
1.3.8. Utilizarea materialelor în vederea însușirii de către copii a operațiilor de sortare, seriere, ordonare, grupare, comparare, compunere și descompunere	1.3.8.1. La centrul "Științe" sunt la dispoziția copiilor obiecte diverse pentru sortare, seriere, ordonare, clasificare, comparare, realizare de modele: truse cu animale; pietre; materiale din natură; frigărui cu fructe (sortare, înșiruire și logic), seturi magnetice de sortare.
	1.3.8.2. Centrul "Științe" este dotat cu materiale distributive în scopul alcătuirii de grupe de obiecte de același fel (1-3 obiecte până la 4 ani, 1-5 obiecte până la 5 ani și 1-10 obiecte până la 6 ani).
	1.3.8.3. În sala de grupă există material concret, corelat cu tema săptămânii/proiectului, pentru clasificarea obiectelor după: <ul style="list-style-type: none"> - formă (3-5 dimensiuni); - mărime (3-5 dimensiuni); - culoare (culori primare și secundare 3-5 culori); - lungime (3-5 dimensiuni); - grosime (3-5 dimensiuni).
1.3.9. Utilizarea materialelor pentru dobândirea informațiilor și explorarea mediului înconjurător și a lumii vii	1.3.9.1. Centrul "Știință" este dotat cu materiale informative de tipul: enciclopedii, atlase, cărți, mulaje, softuri educaționale, seturi de planșe, seturi "Laboratorul de știință", minisere, model "Funcționarea inimii", minitrunchi uman.
	1.3.9.2. Copiii au acces la materiale informative pentru știință de tipul: enciclopedii, ghiduri, atlase, hărți, softuri educaționale (prin care copiii află despre lumea vie și despre fenomene ale naturii).
	1.3.9.3. Copiii au la dispoziție în spațiul sălii de grupă instrumente de observare precum: lupă, pahare cu lupă, termometru, microscop, busolă.
	1.3.9.4. Copiii au la dispoziție în spațiul sălii de grupă truse pentru demonstrarea proprietăților corpurilor solide, lichide, gazoase.

		1.3.9.5. În sala de grupă există materiale pentru investigarea mediului fizic: colecții de frunze diferite, roci, scoici, conuri, pietre, tipuri de sol, materiale diferite.
		1.3.9.6. Cadrele didactice pun la dispoziția copiilor albume, fotografiile cu imagini reprezentative, filme didactice despre zonele discutate sau softuri educaționale pentru vârsta preșcolară.
		1.3.9.7. Sala de grupă dispune de: planșe cu imagini ale viețuitoarelor (păsări în diferite medii de viață, animale în diferite medii de viață).
		1.3.9.8. Copiii au la dispoziție planșe și jetoane reprezentând imagini ale plantelor (flori, fructe, legume, planșe cu părțile componente ale plantei).
		1.3.9.9. Copiii au la dispoziție planșe despre cele 4 anotimpuri, planșe cu fenomene ale naturii, puzzle-uri care ilustrează anotimpurile.
		1.3.9.10. Pentru studiul omului: corpul omenesc, corpul uman magnetic - schelet, organe principale - piese detașabile care pot fi combinate, puzzle, set experimente "Corpul uman - simțurile, cum funcționează").
		1.3.9.11. Sala de grupă dispune de planșe cu imagini ale viețuitoarelor (păsări, animale, insecte în diferite medii de viață), mulaje de animale din diferite medii de viață (animale domestice, sălbatice, din junglă, de la poli), insectar, jocuri de asociere a animalelor cu puii lor, cu mediul de viață și hrana lor, diorame cu medii de viață.
		1.3.9.12. Cadrele didactice pun la dispoziția copiilor planșe care ilustrează circuitul apei în natură, simulator "Circuitul apei în natură", softuri educaționale.
		1.3.9.13. Copiii au la dispoziție: "Calendarul naturii cu planșe cu cele patru anotimpuri", jetoane cu fenomene ale naturii: vânt, briză, viscol, ploaie, ninsoare, îngheț, grindină, fulger, furtună, trăsnet, tunet, puzzle-uri care ilustrează anotimpuri, jocuri domino, loto, jocuri magnetice "Cum ne îmbrăcăm", "Afară este...", cărți ilustrate.
1.3.10.	Utilizarea materialelor pentru observarea și descrierea	1.3.10.1. Copiii au la dispoziție planșe reprezentând elemente ale spațiului cosmic, vehicule cosmice/spațiale sau machetele planetelor, carduri "În spațiu", puzzle-uri - "Stele și planete", "Sistemul solar", enciclopedii, cărți ilustrate pentru descoperirea elementelor spațiului cosmic; imagini cu forme de relief și fenomene

caracteristicilor Pământului și spațiului		naturale greu accesibile (cascade, peșteri, vulcani, mări, oceane) pentru descoperirea elementelor caracteristice ale Pământului.
		1.3.10.2. Copiii au acces la filme didactice, softuri educaționale sau emisiuni documentare.
1.3.11. Utilizarea materialelor pentru descoperirea omului ca parte a lumii și ființă socială responsabilă	1.3.11.1.	Copiii au la dispoziție cărți despre corpul omenesc, organele interne și funcționarea acestora.
	1.3.11.2.	În sala de grupă există containere speciale pentru sortarea materialelor în vederea reciclării lor (hârtie, separat de plastic etc.).
	1.3.11.3.	În sala de grupă sunt afișate regulile grupei.
	1.3.11.4.	Copiii au la dispoziție planșe cu activitățile oamenilor de-a lungul timpului, evoluția omului, vestimentația și ocupațiile oamenilor de-a lungul istoriei.

1.4.Dezvoltarea socioemoțională

Nivel antepreșcolar (de la naștere la 3 ani)

Standard:	Indicatori:
1.4.1. Utilizarea materialelor pentru dezvoltarea abilităților de interacțiune pozitivă cu copiii de vârstă apropiată	1.4.1.1. Sala de grupă dispune de mobilier care permite interacțiunile copiilor cu adulții și colegii (etajere deschise și accesibile organizate pe centre de activitate, mese rotunde, dreptunghiulare, semirotonde, pătrate) salteluțe pentru relaxare, covorașe.
	1.4.1.2. Centrele dispun de jucării care permit interacțiunea pozitivă a copiilor prin jocuri de imitație/de rol/de construcții.
	1.4.1.3. În sala de grupă există cărți cu imagini mari, cu poze din familie, jucării distractive, spații destinate jocului în cerc, de mișcare etc.
1.4.2. Utilizarea materialelor pentru acceptarea și respectarea diversității	1.4.2.1. Sala de grupă dispune de materiale care reflectă multiculturalitatea: cărți în limbile materne ale copiilor din grupă, colecții de păpuși diferite (care reflectă diversitatea), imagini mari cu copii din întreaga lume, puzzle-uri de dimensiuni mari, cărți despre portul tradițional în diferite țări/regiuni ale globului, înregistrări în diferite limbi (cântece, imagini cu oameni de diferite rase, vârste, culturi, genuri).

1.4.3. Utilizarea materialelor pentru cunoașterea și înțelegerea conceptului de sine	1.4.3.1. Sala de grupă dispune de echipamente și materiale care sprijină cunoașterea de sine: oglinzi de diverse mărimi, oglindă trilaterală, aparate de fotografiat, laptop, tablă magnetică, display interactiv, sistem de sunet.
	1.4.3.2. Există în grupă spațiu destinat evenimentelor personale: zile de naștere, poze cu familia, jucării, obiecte personale aduse din familie.
1.4.4. Utilizarea materialelor pentru manifestarea emoțională și a autocontrolului	1.4.4.1. Sala de grupă este amenajată astfel încât să conducă la autocontrol și manifestări emoționale corecte: zugrăveala în culori pastelate, mobilierul în culoarea lemnului sau culori pastelate, o zonă de liniște pentru toți copiii (minifotoliu, pernuțe de diferite forme și mărimi, lut, nisip, apă) și una pentru copiii activi (salteluțe, căluți de lemn, mașini mari etc.).
	1.4.4.2. Centrele din sala de grupă dispun de materiale care susțin manifestările emoționale ale copiilor: imagini mari cu fețe care exprimă emoțiile de bază (bucurie, tristețe, furie, frică), păpuși, jucării de pluș vorbitoare (onomatopee, povești etc.).

Nivel preșcolar (de la 3 la 6 ani)

Standard:	Indicatori:
1.4.1. Utilizarea materialelor în interacțiunile cu adulții și colegii, jucându-se cu aceștia, cerând ajutorul, manifestând bucuria în compania lor	1.4.1.1. Sala de grupă dispune de mobilier care permite interacțiunile copiilor cu adulții și colegii: etajere cu materiale deschise și accesibile organizate pe centre de activitate, mese rotunde, dreptunghiulare, semirotonde, salteluțe și pernuțe, obiecte destinate copiilor energici (mașini, căluți, tobogane, saltele pentru sărit, covorașe).
	1.4.1.2. Există un număr suficient de materiale educaționale în centrele de interes/activitate care sprijină formarea abilităților sociale: jucării pentru jocuri de imitație/rol, dramatizări, teatru de păpuși sau umbre, cărți cu imagini ale căror mărime și complexitate sunt în funcție de vârstă, cu poze din familie, prieteni sau viața de zi cu zi.
	1.4.1.3. Există materiale didactice care să favorizeze cunoașterea și exprimarea emoțiilor: acuarele, pensule, trafaletți, cretă colorată, ceracolor, cartoane, hârtii de diferite mărimi, șevalet mare, lut, plastilină, planșete, instrumente muzicale etc.

<p>1.4.2. Utilizarea materialelor pentru acceptarea și respectarea diversității</p>	<p>1.4.2.1. Sala de grupă dispune de materiale care reflectă multiculturalitatea: cărți în limba maternă pentru comunitățile bi-/multilingvistice, cărți cu imagini despre portul tradițional și tradiții din diferite țări/regiuni ale globului, colecții de păpuși diferite, imagini mari și mici cu copii din întreaga lume, înregistrări în diferite limbi/cântece în diferite limbi, imagini cu oameni de diferite rase, vârste, culturi.</p>
<p>1.4.3. Utilizarea materialelor pentru constituirea comunității de învățare</p>	<p>1.4.3.1. Grădinița dispune de un spațiu destinat evenimentelor comunității: întâlniri, ședințe, workshopuri, zile de naștere etc.</p>
	<p>1.4.3.2. Grădinița dispune de echipamente și materiale care sprijină constituirea unei comunități de învățare: aparate de fotografiat, laptop, display interactiv, flipchart, multifuncțională, filme didactice etc.</p>
	<p>1.4.3.3. Biblioteca unității dispune de cărți de specialitate (parenting, comunicare, dezvoltarea și îngrijirea copilului, abilități sociale etc.), panouri informative pentru părinți și comunitate etc.</p>
<p>1.4.4. Utilizarea materialelor pentru valorizarea unicității copilului</p>	<p>1.4.4.1. Sala de grupă dispune de echipamente care sprijină cunoașterea de sine: oglinzi de diverse mărimi, oglindă trilaterală, aparate de fotografiat, laptop, display interactiv, multifuncțională, scanner documente portabil, aparate de înregistrat și filmat, înregistrări și filme de observare/documentare a dezvoltării individuale a copiilor etc.</p>
	<p>1.4.4.2. Centrele din sala de grupă dispun de materiale care permit valorizarea unicității copilului: poze ale copiilor, imagini, jucării, păpuși care exprimă emoțiile de bază: bucurie, tristețe, furie, frică, imagini și informații despre fiecare copil (tabel cu imaginea copiilor și zilele lor de naștere, imaginea sau numele și preferințele/interesele/prietenii fiecărui copil etc.).</p>
<p>1.4.5. Utilizarea materialelor pentru recunoașterea și exprimarea adecvată a unei varietăți de emoții și sentimente</p>	<p>1.4.5.1. Copiii au la dispoziție materiale și jocuri pentru exersarea exprimării sentimentelor: mimica feței, sentimente ilustrate, seturi de planșe cu întâmplări ilustrate, jetoane, pentru recunoașterea emoțiilor și sentimentelor.</p>
	<p>1.4.5.2. Sala de grupă dispune de instrumentele necesare exprimării emoțiilor și sentimentelor (bureți, trafaleti, pensule de diferite grosimi, ceracolor, creioane negre și colorate, cartoane, cutii, hârtii de diferite dimensiuni, culori, grosimi și texturi, acuarele, pietre, lemne, table, planșete, lut, plastilină), nisip și apă, lut, mingi antistres, alte obiecte cu efect terapeutic.</p>

1.5. Dezvoltarea atitudinilor și a capacităților în învățare

Nivel antepreșcolar (de la naștere la 3 ani)

Standard:	Indicatori:
1.5.1. Diversitatea surselor de stimulare vizuală, auditivă și tactilă favorizează procesul de explorare și învățare.	1.5.1.1. În sala de grupă se asigură materiale și echipamente pentru stimularea auditivă, vizuală și tactilă a copiilor: înregistrări ale sunetelor din natură/muzică clasică sau cântece pentru copii, set de cutiuțe muzicale (încărcate cu diferite materiale: pietre, nisip, orez, boabe de fasole etc.), colecție cu materiale din natură, set de texturi diferite (carton, hârtie velină, hârtie creponată, mătase, catifea, șmirghel, scoarță de copac etc.) sau set de obiecte pufoase/moi (fulg de găină, pernuță de catifea, ursuleț de pluș etc.) și obiecte tari/dure (cub de lemn/plastic, minge de plastic/cauciuc tare, biberon de sticlă/plastic tare etc.), scanner documente portabil, display interactiv, masă luminoasă, lanternă.
1.5.2. Materialele de la centrele de activitate încurajează copiii să facă alegeri și să ia decizii.	1.5.2.1. În centrele de activitate se asigură materiale din aceeași categorie de diverse forme, mărimi, culori (cuburi mari și mici, cuburi roșii și cuburi albastre/verzi/galbene, cărți de dimensiuni mari și cărți de dimensiuni mici, diferite obiecte de îmbrăcăminte, puzzleuri cu 3-5 piese etc.)

Nivel preșcolar (de la 3 la 6 ani)

Standard:	Indicatori:
1.5.1. Diversitatea, gradul de complexitate și calitatea materialelor încurajează persistența copilului în realizarea sarcinii.	1.5.1.1. În sala de grupă se asigură materiale prin care copiii practică însușirea unor deprinderi precum: încheierea/descheierea nasturilor, utilizarea fermoarelor, legarea șireturilor, prin intermediul unor materiale cu grade diferite de dificultate, adecvate vârstei copiilor.
	1.5.1.2. În centrele de activitate se asigură fișe individuale de activitate sau jocuri cu grade diferite de dificultate (inclusiv jocuri virtuale), cum ar fi: fișe și jocuri tip labirint, puzzle, tangram, sudoku etc.
1.5.2. Caracteristicile fizice (formă, culoare, mărime, flexibilitate, luminozitate etc.) ale materialelor, obiectelor, echipamentelor cu care interacționează copilul încurajează curiozitatea și creativitatea acestuia.	1.5.2.1. În toate spațiile destinate învățării (în grupă sau în afara acesteia) se asigură materiale și obiecte care să încurajeze copiii să pună întrebări, să exploreze, să creeze: cărți cu povești, albume, masă luminoasă, aparat de fotografiat, forme geometrice în diferite culori și dimensiuni, colecții de materiale din natură, jocuri de masă cu jetoane, jocuri de construcție, coli de hârtie și de carton în diferite mărimi și culori, creioane negre și colorate, pensule, acuarele, lut etc.

2. Asigurarea sănătății și securității copilului

Nivel antepreșcolar (de la naștere la 3 ani) și preșcolar (de la 3 la 6 ani)

Standard:	Indicatori:
<p>2.1. Sala de grupă este amenajată cu mobilier și echipamente pentru evitarea pericolelor și păstrarea sănătății copiilor.</p>	2.1.1. Mobilierul din sala de grupă este adecvat dimensiunii antepreșcolărilor și preșcolărilor.
	2.1.2. Mobilierul de lemn din sala de grupă este bine șlefuit.
	2.1.3. Colțurile și muchiile mobilierului sunt rotunjite sau acoperite cu bandă de cauciuc.
	2.1.4. Centrele de interes/activitate sunt plasate în sala de grupă astfel încât copiii pot fi permanent supravegheați.
	2.1.5. Centrele de interes/activitate sunt plasate în sala de grupă astfel încât copiii nu își pot prinde mâinile, degetele, picioarele în diferite locuri strâmte.
<p>2.2. Materialele din centrele de activitate respectă normele de sănătate și siguranță.</p>	2.2.1. Jucăriile de lemn din sala de grupă sunt bine șlefuite, fără părți ascuțite și adecvate vârstei copiilor.
	2.2.2. Jucăriile din sala de grupă sunt ușor de curățat, prin ștergere sau spălare, sau pot fi dezinfectate.
	2.2.3. Instrumentele de scris și cele pentru pictură nu sunt toxice. Foarfeca se folosește sub supravegherea adulților.
	2.2.4. În sala de grupă, obiectele cu un diametru mai mic de 3 cm nu sunt la dispoziția copiilor antepreșcolari și preșcolari; copiii preșcolari le folosesc în grupuri mici, supravegheați de adulți.
	2.2.5. În sala de grupă nu există jucării, animale împăiate sau păpuși cu părți detașabile sau care s-ar putea rupe ușor.
<p>2.3. Materialele și echipamentele de curte îndeplinesc normele de siguranță la locul de joacă pentru copiii preșcolari.</p>	2.3.1. Suprafața locului de joacă este din fibră, lemn, nisip, pietriș, cauciuc sintetic. Suprafața este curățată de resturi de pietriș, rădăcini, pietre. Suprafața este uscată, nu există zone umede, alunecoase.
	2.3.2. Întregul echipament de la locul de joacă este adecvat vârstei copiilor. Aparatele de joacă și spațiile pentru antepreșcolari sunt diferite de cele pentru preșcolari. Întregul echipament de la locul de joacă este fără margini ascuțite sau proeminențe ce pot zgâria sau tăia copilul în cazul în care acesta cade sau pot agăța articolele de

	<p>îmbrăcăminte în jurul gâtului (cârlige de tip S, goluri între componente). Spațiile de joacă nu includ secțiuni în formă de V deschise cu un unghi mai mic de 60° (risc de agățare sau de a rămâne suspendat). Întregul echipament de la locul de joacă este intact, fără componente lipsă, fără semne de deteriorare sau slăbire a rezistenței.</p>
	<p>2.3.3. Toboganele pentru copiii de până la 3 ani au 1 m înălțime. Pentru preșcolarii mari înălțimea maximă de cădere a toboganului este de 3 m. Suprafețele de atenuare a impactului trebuie să acopere 1,5 m în jurul echipamentului. Toboganele au o înclinare care nu depășește 30°, pentru a asigura viteza adecvată de alunecare. Platforma toboganului este la fel de largă precum planul înclinat. Toboganul este dotat cu bară de susținere pentru spațiul în care copilul se pregătește să alunece.</p>
	<p>2.3.4. Leagănele montate dispun de o zonă de aterizare de două ori mai mare decât înălțimea cârligului leagănelui (în față și spate). Sunt folosite leagănele cu spătar. Pentru antepreșcolari și preșcolarii mici scaunul leagănelui este de tip coș, în care corpul copilului este susținut din toate părțile. Scaunele leagănelor sunt confecționate din materiale ușoare ce ajută la amortizarea loviturilor (cauciuc, plastic).</p>
	<p>2.3.5. Echipamentul de cățărare este prevăzut cu un spațiu minim de cădere de 1,80 m din material care amortizează căzăturile (pietriș de grădină, cauciuc presat, nisip, rumeguș). Scările echipamentului de cățărare sunt suficient de largi, confecționate astfel încât să permită o cățărare și o coborâre ușoare. Echipamentul de cățărare este prevăzut cu mânere și bare de cățărare de dimensiuni adecvate. Treptele pentru echipamente sunt plasate la distanțe adecvate unele de altele (10-20 cm).</p>
	<p>2.3.6. Centrul "Nisip și apă" este prevăzut cu nisipar și, eventual, un bazin cu apă/o sursă de apă, precum și ustensile pentru construcții în nisip (găletușe, forme, lopățele, greble etc.). Pentru copiii de până la 3 ani se compune din nisipar cu margini de lemn de 20-25 cm înălțime. În cazul în care există un bazin de apă, aceasta este de mică adâncime și împrejmuie pentru a preveni accidentele prin înec.</p>
	<p>2.3.7. Sunt afișate reguli clare, simple pentru asigurarea securității copiilor în spațiul grupei și în aer liber de către personalul grădiniței.</p>

3. Respectarea diversității culturale și promovarea incluziunii sociale

Nivel antepreșcolar (de la naștere la 3 ani) și preșcolar (de la 3 la 6 ani)

Standard:	Indicatori:
-----------	-------------

3.1. Materialele din sala de grupă reflectă cultura din care provin copiii.	3.1.1. În centrul "Biblioteca" se găsesc cărți care reflectă identitatea, limba maternă, cultura din care provin copiii.
	3.1.2. În sala de grupă sunt afișate imagini ale grupurilor etnice din care provin copiii.
3.2. Materialele din sala de grupă elimină discriminarea de gen a copiilor.	3.2.1. În sala de grupă există la dispoziția copiilor materiale și echipamente care încurajează copiii să experimenteze roluri diverse: costume pentru joc de rol pentru interpretarea diferitelor roluri în familie/comunitate, a diferitelor meserii sau activități casnice.

4. Corelarea cu finalitățile formulate în Curriculumul pentru educație timpurie

Nivel antepreșcolar (de la naștere la 3 ani) și preșcolar (de la 3 la 6 ani)

Standard:	Indicatori:
4.1. Utilizarea materialelor în vederea dezvoltării globale a copiilor	4.1.1. Copiilor li se permite accesul la folosirea materialelor din sala de grupă. Materialele și jucăriile sunt aranjate pe rafturi joase, astfel încât copiii să aibă acces la ele.
	4.1.2. În sala de grupă sunt utilizate planșe/jetoane/albume pe teme de educație sanitară, educație ecologică, educație rutieră, educație STEAM, educație pentru valori etc.

ANEXA nr. 2:

NORMATIV de dotare minimală pentru serviciile de educație timpurie a copiilor de la naștere la 6 ani

Existența tuturor dotărilor menționate în acest document este obligatorie pentru toate serviciile de educație timpurie a copiilor de la naștere la 6 ani. Cantitățile materialelor și echipamentelor vor fi stabilite de către unitățile care asigură servicii de educație timpurie pentru copiii de la naștere la 6 ani în funcție de nevoile identificate pe parcursul anului școlar și de numărul de copii/grupă.

Sala de grupă nivel antepreșcolar, copii de la naștere la 3 ani

Nr. crt.	Tip obiect
Categoria 1	Mobilier
1.	Scaune (I-A-L):21-20-20
2.	Mese (pentru 4 copii), (I): 43

3.	Paturi/Saltele individuale
4.	Dulap pentru jucării/materiale specifice centrelor de activitate (Construcții, Artă, Știință, Joc de rol, Bibliotecă)
5.	Bibliotecă de înălțime joasă cu rafturi deschise, de preferat oblice
6.	Pernuțe individuale pentru șezut (centrul de activitate "Bibliotecă")
Categoria 2	Materiale și jucării pentru centrele de activitate
7.	<p>Centrul "Bibliotecă":</p> <ul style="list-style-type: none"> - cărți din material textil/plastic/cartonate cu tematici adecvate (animale, fructe, legume, culori) - coli de hârtie - creioane (cerate) colorate și negre - seturi cu jetoane tematice - jocuri de masă (pentru asociere și pentru diferențe, jocul umbrelor etc.) - materiale cu mesaje scrise: etichete, cifre și litere, afișe, reguli specifice care pot fi realizate de cadrul didactic împreună cu copiii și în prezența acestora (în limbile minorităților naționale) - panou pentru "Întâlnirea de dimineață" (calendarul naturii, prezența, tabelul responsabilităților, jurnalul zilei etc.)
8.	<p>Centrul "Joc de rol"</p> <ul style="list-style-type: none"> - eșarfe - echipamente/costume pentru diferite roluri (medic, mecanic, polițist etc.) - păpuși și cărucior, veselă, miniechipamente casnice (aragaz, mașină de spălat, chiuvetă etc.) - set îngrijire plante (stropitoare, lopățică)
9.	<p>Centrul "Construcții"</p> <ul style="list-style-type: none"> - truse de construcție (cuburi mari din lemn ușor sau din burete) - trusă tip Lego format mare - jocuri tip incastro și puzzle (2-6 piese) - jucării care pot fi folosite pentru a sprijini interacțiunea (diferite tipuri de mașini, personaje în miniatură, animale, copaci etc.)

	- seturi pentru jocuri de construcție în nisip (găletușe, lopățele, greble, forme de nisip)
10.	Centrul "Artă" - cutii/recipiente cu tempera în diferite culori - pensule (cel puțin două dimensiuni) - coli de hârtie A4, coli de hârtie glasă - suluri de hârtie creponată (culori diferite) - aracet/lipici - lut/plastilină - foarfeci din plastic - planșete - bureți pentru amprentare - instrumente muzicale (minimum: tobă, muzicuță, xilofon, maracas)
11.	Centrul "Știință" - lupă - cutii cu diferite materiale din natură (pietre, frunze, conuri etc.) - recipiente de diferite dimensiuni - seturi pentru stimulare senzorială - albume tematice - jetoane tematice (inclusiv cu experimente simple) - jocuri tip Logic I (piese geometrice)
Categoria 3	Aparatură și echipamente tehnologice
12.	All-in-One/Laptop cu conexiune la internet
13.	Display interactiv
14.	Scanner documente portabil
15.	Sistem sunet
16.	Masă luminoasă
17.	Aparat de fotografiat pentru copii (digital)

Categoria 4	Aparatură, echipamente și jocuri pentru mișcare (în interior/în exterior)
18.	Tobogan
19.	Tunel târâre
20.	Bază de atracții (valuri, trepte, rampă)- burete îmbrăcat în material textil/vinilin
21.	Saltea
22.	Spalier
23.	Popice
24.	Mingi (cel puțin 2 dimensiuni)
25.	Triciclete
26.	Trotinete
27.	Minicoș de baschet
28.	Minipoartă de fotbal

Sala de grupă nivel preșcolar, copii de 3-6 ani

Nr. crt.	Tip obiect (sala de grupă nivel preșcolar, copii de 3-6 ani)
Categoria 1	Mobilier
1.	Scaune, două dimensiuni, pe grupe (I-A-L): 26-24-23; 30-29-26
2.	Mese (pentru 4 copii), două dimensiuni, pe grupe (I): 47, 52
3.	Paturi/Saltele individuale
4.	Dulap pentru jucării/materiale specifice centrelor de activitate (Construcții, Artă, Știință, Joc de rol, Bibliotecă)
5.	Bibliotecă de înălțime joasă cu rafturi deschise, de preferat oblice

6.	Pernuțe individuale pentru șezut (centrul de activitate "Bibliotecă")
Categoria 2	Materiale și jucării pentru centrele de activitate
7.	<p>Centrul "Bibliotecă"</p> <ul style="list-style-type: none"> - cărți ficțiune și nonficțiune cu tematici variate, reviste, albume, atlas geografic (în limbile minorităților naționale) - coli de hârtie - creioane colorate, carioci, creioane negre - seturi cu jetoane tematice - jocuri de masă (pentru asociere și pentru diferențe, jocuri cu reguli etc.) - materiale cu mesaje scrise: etichete, cifre și litere, afișe, reguli specifice care pot fi realizate de cadrul didactic împreună cu copiii și în prezența acestora (în limbile minorităților naționale) - panou pentru "Întâlnirea de dimineață" (calendarul naturii, prezența, tabelul responsabilităților, jurnalul zilei etc.) - portrete autori de povești/poezii pentru copii
8.	<p>Centrul "Joc de rol"</p> <ul style="list-style-type: none"> - eșarfe - echipamente/costume pentru diferite roluri (medic, mecanic, polițist etc.) - păpuși și cărucior, veselă, miniechipamente casnice (aragaz, mașină de spălat, chiuvetă, fier de călcat etc.) - set îngrijire plante (stropitoare, lopățică) - ceas
9.	<p>Centrul "Construcții"</p> <ul style="list-style-type: none"> - truse de construcție (cuburi mari din lemn ușor sau din burete) - trusă tip Lego format mare - jocuri tip incastro, tangram și puzzle (6-12 piese) - jucării care pot fi folosite pentru a sprijini interacțiunea (diferite tipuri de mașini, personaje în miniatură, animale, copaci etc.) - seturi pentru jocuri de construcție în nisip (găletușe, lopățele, greble, forme de nisip)
10.	<p>Centrul "Artă"</p> <ul style="list-style-type: none"> - cutii/recipiente cu tempera în diferite culori

	<ul style="list-style-type: none"> - pensule (cel puțin două dimensiuni) - coli de hârtie A4, coli de hârtie glasată, suluri de hârtie creponată (culori diferite) - aracet/lipici - lut/plastilină - foarfeci de plastic - planșete - bureți pentru amprentare - instrumente muzicale (cel puțin tobă, muzicuță, fluier, xilofon, tamburină, maracas)
11.	<p>Centrul "Știință"</p> <ul style="list-style-type: none"> - lupă - cutii cu diferite materiale din natură (pietre, frunze, conuri etc.) - recipiente de diferite dimensiuni - seturi pentru stimulare senzorială - albume tematice - jetoane tematice (inclusiv cu experimente simple) - jocuri tip Logic I, II (piese și corpuri geometrice) - diferite mulaje (animale, corpul omenesc) - planșe/imagini cu sistemul solar, anotimpurile
Categoria 3	Aparatură și echipamente tehnologice
12.	All-in-One/Laptop cu conexiune la internet
13.	Display interactiv
14.	Scanner documente portabil
15.	Sistem sunet
16.	Masă luminoasă
17.	Aparat de fotografiat pentru copii (digital)
18.	Microscop digital

Categoria 4	Aparatură, echipamente și jocuri pentru mișcare (în interior/în exterior)
19.	Tobogan
20.	Tunel târâre
21.	Jaloane
22.	Saltea
23.	Spalier
24.	Popice
25.	Coardă
26.	Cercuri
27.	Stegulețe
28.	Mingi (cel puțin 2 dimensiuni)
29.	Triciclete
30.	Trotinete
31.	Minicoș de baschet
32.	Minipoartă de fotbal